

portre

“Kimya, bugünkü hayatımızı şekillendirdiği gibi, yarınımızı da belirleyecek bir bilim dalı.”

Kimya Bölüm Başkanı Prof. Dr. Engin Umut Akkaya, bilim insanı olma yolunda attığı adımları ve güncel çalışmalarına ilişkin ayrıntıları dergimizle paylaştı.

2009'da TÜBİTAK Bilim Ödülü'nü Temel Bilimler alanında kazanmıştınız. Bu ödül, bir bilim insanı için ne ifade ediyor?

TÜBİTAK Bilim Ödülü, Türkiye'de bilim insanlarına verilen en prestijli ödül olarak görülür. Bilim dünyasında çalışanların pek ödüllendirilmediği ülkemizde, bunun değeri daha büyük oluyor. Bu konuyu biraz açmak isterim. Örneğin ABD'de veya Almanya'da kariyerini sürdüren başarılı bir bilim insanının özgeçmişine baktığınızda, meslek kuruluşlarından, mezun olduğu üniversiteden, bilimin sonuçlarından yararlanan kamu kuruluşlarından, filantropist kişi ve kurumlardan çok sayıda ödül görürsünüz. Bizim bir tek TÜBİTAK'ımız var; iyi ki var. Vehbi Koç Vakfı'nın da sağlık bilimleri alanında ödül verdiğini biliyoruz. Hak edenlere takdir edildiklerini hissettirmek, her düzeyde iyi ve doğru bir tutumdur.

Araştırmalarınızı hangi alanlarda sürdürüyorsunuz?

Araştırma alanım, organik moleküllerin ışıkla uyarıldıktan sonra yaptıklarıyla ilgilidir. Moleküllere enerji aktarmanın en uygun yolu, moleküllerin ışıkla etkileşimini sağlamaktır. Bu enerji aktarıldıktan sonra oluşan uyarılmış moleküller, yüksek enerjileri sayesinde kanser tedavisinden yeni nesil güneş pillerine kadar geniş bir çerçevede yarar sağlayabilir. En öne çıkan araştırmamız,

çevresindeki sağlıkla ilgili parametreleri izleyip kritik eşik değerlerin üzerine çıktığında aktifleşen ilaç prototipleridir.

Araştırma grubunuzda birçok genç araştırmacı var. Bilim insanı olma yolunda onları nasıl destekliyorsunuz? İyi bir araştırmacı olmanın basamakları neler?

Bilkent Üniversitesi'nin en büyük araştırma gruplarından birine liderlik etmeye çalışıyorum. Yüksek lisans öğrencileri, doktora öğrencileri, doktora sonrası araştırmacılar ve hatta lisans öğrencileriyle birlikte grup üyelerimizin sayısı 25'i geçebiliyor. Aslında sayılar o kadar önemli göstergeler değil. Önemli olan, grubumdakilerle bilimsel araştırmanın heyecanını paylaşabilmek. Hedeflerini insanları kırıp dökerek kovalayanların, kısa bir süre sonra tökezlediğini çok gördüm. Başarılı bir bilim insanı olmak için öncelikle kararlılık ve motivasyon, bir de kalıcılık gerekiyor. Zorluklarına rağmen, ilk olumlu deney sonucunu aldığımız günün heyecanını bir kariyer boyunca unutmamamız gerekiyor. İyi bir araştırmacı olmak için başarılı bir doktora ve doktora sonrası araştırma döneminin yanında yenilikçi ve yaratıcı konuları görebilecek bir vizyon gereklidir. Uzun yıllar ülkemizde bilimin pek öne çıkamamasının nedeni cihaz altyapısının yetersizliği gibi görüldü; ancak asıl sorunun bu olmadığı artık açık. Gerçek sorun vizyon eksikliğidir. Ben yine de gelecekte çok

umutluyum; çünkü sonraki nesiller bizim ulaştığımız noktadan başlayacaklar, bizlerin omuzları üzerinde yükselecekler.

Hangi bilim dallarıyla ortak çalışmalar yürütüyorsunuz? Buluşlarınız kimya dışında hangi alanları etkiliyor?

Kanser tedavisine yönelik fotoduyarlayıcı geliştirilmesinde üniversitemizin Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü'nün yanı sıra Hacettepe Üniversitesi'nin Temel Onkoloji Bölümü ile çalıştık. Temel bilim çalışmaları hem gerekli hem de önemlidir. Konular kariyer kaygılarıyla değil, gerçekten doğayı anlamak yolunda büyük yenilikler, önemli katkı ve sonuçlar doğuracak şekilde seçilmelidir. Bu ayrım doğru yapılmazsa temel bilimler cahilce bir yaklaşımla küçük görülüyor. Bizim çalışmalarımızın büyük bir kısmı tıp ve eczacılık alanında radikal gelişmelere öncülük edecektir.

Ünlü bilimsel dergilere kapak olmuş makaleleriniz var.

Bilimsel makale, bir bilimsel araştırmanın doğal sonucudur, olmazsa olmazdır. Seçkin bir dergide bir yayının kapaktan duyurulması çok önemlidir, bilim dünyasının radarında çok daha belirgin olarak görülmeye başlarsınız. Son zamanlarda, çeşitli konferanslarda sunum yapmak üzere aldığım davetler bunun göstergesi olabilir. Ülkemizde seçkin makaleler yeterince teşvik edilmediğinden dolayı yayın kalitesinin

düştüğü kanısındayım. Bilimsel yayının kavramsal olarak içini boşaltarsanız, geriye sadece terfi için yapılan bir akademik etkinlik kalır. Patentin bilimsel yayının üstünde bir değeri olduğu gibi bir yanlışlığa sürükleniyor kurumlar. Bence kaliteli bilimin tek ölçütü kaliteli ve etkili yayındır.

Yurtdışındaki deneyimleriniz Türkiye’de çalışmalarınıza nasıl yansdı?

Yurtdışı deneyimim 10 yılı aşkın, zorlu, ama bir vizyon geliştirmemde çok faydalı olduğuna inandığım bir süreçtir. Böyle bir zorluğu insan ancak genç yaşlarda göze alabilir herhalde. Türkiye’ye dönünce bir kariyer boyunca doktora dönemi çalışmasına devam edenler olduğunu gördüm. Yeni alanlara girmekten hiç korkmadım; bunun yararını da hep yaşadım.

Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) bünyesinde ne gibi çalışmalar yapmıştınız?

TÜBA’da genç ve değerli bilim adamlarının bulunup desteklenmesi, yaptığımız en önemli çalışmaydı. Ayrıca, ders kitapları alanında kalitenin artırılması için çabalarımız vardı. Bunlar sadece iki örnek. TÜBA’ya üç yıl kadar önce çok gereksiz bir müdahale yapıldı. Ben de o dönemde TÜBA’dan istifa ettim.

Pozitif bilimler alanında ilerlemeye ne zaman karar vermişsiniz? Bu kararınızın altyapısında neler vardı?

Pozitif bilimlere ve özellikle kimyaya merakım çok erken yaşlarda, ilkokulda filizlendi. Kararımın altyapısında benim heyecanımı desteklemeye çalışan ailem ve belki de her çocukta var olan o sınırsız merak duygusu vardı. Benim merakım, kısa bir süre içinde çocukça olmaktan bilimsel olmaya dönüşmüştü. İlkokul dördüncü sınıfta, tamamen kendi başıma, aktarlardan kükürt ve güherçile (potasyum nitrat) aldım; bunları çeşitli oranlarda toz haline getirdiğim odun kömürüyle karıştırarak barut yaptım. Amacım katı yakıtlı bir roket yapmaktı. Bana bugün çarpıcı gelen, bu malzemenin ne olduğunu ve nereden alınacağını kendim bulmuş, Üsküdar çarşısındaki aktara 10 yaşındaki bir çocuk olarak kendim gitmiş ve evimizin bahçesinde yine tek başıma, muzipçe ve gizlice yanma-patlama deneyleri yapmış olmamdır. Bir yıl gibi kısa bir zamanda deneylerim daha da kimyasal oldu; daha ilkokulu bitirmeden nasıl maddeler olduklarını görmek için sentezlediklerim arasında iyodoform, etil asetat, asetilen, dietileter ve fenol vardı. Karakteristik kokuları vardı her birinin; neleri elde ettiğimi böyle anlıyordum. Üstelik bunların tümünü,

11 yaşında, kendi başıma yapıyordum. İsteklerim artmaya başlayınca babam asistanlığımı yapmaya başlamıştı. Kimya beni böyle cezbedti.

Kimya denince sizi heyecanlandıran neler var? Kimyanın doğa ile ilişkisi hakkında ne düşünüyorsunuz?

Kimyanın bütün bilimler arasında merkezi bir konumu olduğu söylenir. Maddenin özellikleri ve dönüştürülmesini inceler kimya. Doğayı anlamak için, özellikle canlılığı anlamak için en uygun sorgulama aracıdır. Doğayı hepimiz severiz; çünkü doğa denince hepimizin aklına ucsuz bucaksız yeşillikler, çiçekler, sevimli hayvanlar, şırıl şırıl akan bir dere gelir. Nedense sıfırın ürperten karanlığını, peşimizdeki vahşi hayvanları, açlığı, en küçük enfeksiyonda bizi öldürebilecek mikropları, kanseri hiç düşünmeyiz. Oysa hepsi aynı doğanın parçalarıdır. Kimya; üzerimize bir çatı, sıcak tutan giysiler, bol tarımsal ürünler, ilaçlar, ısınma ve daha pek çok şey sağlayarak bizi doğanın keyfiliklerinden korumaktadır. Aslında kimya biliminin sonuçları sayesinde doğanın güzel bir şey olduğunu düşünüyoruz. Kimya, bugünkü hayatımızı şekillendirdiği gibi, yarınımızı da belirleyecek bir bilim dalı.

Enerji sorunu, küresel ısınma, insan yaşamının süresinin ve kalitesinin artırılması gibi sorunların çözümü yine kimyadan gelecektir. Bir gün doğanın sevecen hâkimi konumuna yine bilim ile ulaşacağız.

Kimya Bölümü'nü tercih edecek gençlere ne söylemek istersiniz? Lisans ve lisansüstü programlarınızı nasıl tasarlıyorsunuz?

Kimya Bölümü, öncelikle kimya bilimine bir heyecan duyan, akademik bir hayatı hayal eden, bilim insanı olmayı düşleyen gençlere çok uygun bir yapı. Lise öğrencilerinin; mezun olunca ne iş bulurum, ne kadar maaş alırım, hatta daha da kötüsü, puanım ziyan olmasın gibi ölçütlere göre bölüm seçmeleri çok acı. Bunun ceremesini ülke olarak daha çok uzun yıllar çekeceğiz. Bilkent Üniversitesi Kimya Bölümü, Türkiye'de bu alanda en seçkin bilimsel yayınların yapıldığı, aynı zamanda kimya endüstrisiyle sağlam bağları olan bir bölümdür. Ulusal ve uluslararası görünürlüğü yüksektir. Lisans programımızda genel olarak güçlü bir temel bilim altyapısı üzerine farklı kimya alanların inşa edilir; bu süreç en güncel ve uluslararası rekabetin en yoğun olduğu konularda verilen dersler ve laboratuvar deneyimleriyle tamamlanır. Öğrencilerimizden aktif olarak bilimsel

çalışmalara katılmalarını, araştırma laboratuvarı deneyimi edinmelerini istiyoruz. Hem akademik kariyere hem de kimyagerlik mesleğine tümüyle hazır mezunlar yetiştirmeyi hedefliyoruz. Gençlerimizin bilimsel kariyerlerinin ilk adımları için tasarlanan lisansüstü programlarımız ise farklı alanlarda derinlemesine bilgi ve tecrübe kazanımını öne çıkarıyor.

Söleşimizi hobilerinizle bitirebilir miyiz?

Çok sıkıcı bir insan olarak algılanmak pahasına da olsa, en ciddi hobim okumaktır diyebilirim; her zaman, her yerde, her fırsatta; atmosfer hiç önemli değil. Bilimkurgu okumayı da severim, izlemesini de. Sanırım her rengiyle bilim, hayatımın çok önemli bir parçasını oluşturuyor. Bundan ötürü çok şanslıyım.

Engin Umut Akkaya Kimdir?

Doktorasını 1989'da Ohio State Üniversitesi'nden alan Prof. Dr. Engin Umut Akkaya, moleküler makineler, yapay enzimler, rasyonel ilaç ve taşıyıcı tasarımı, güneş pilleri için yeni fotouyarcıların sentezi konularında araştırmalar yapmaktadır. Makaleleri *Journal of the American Chemical Society*, *Angewandte Chemie*, *Chemical Science*, *Organic Letters* ve *Chemical Communications* gibi dergilerde yayımlanmıştır. Bilkent Üniversitesi'ne katılmadan önce Ohio State Üniversitesi, Maryland Üniversitesi ve ODTÜ'de öğretim üyeliği yapmış olan Dr. Akkaya, Organik Kimya ve Supramoleküler Kimya derslerini vermektedir. TÜBİTAK Bilim ve Teşvik Ödülleri ile Mustafa Parlar Vakfı Bilim ve Teşvik Ödülleri sahibi olan Dr. Akkaya, 2011 yılına kadar TÜBA asli üyeliği yapmıştır. Çeşitli TÜBİTAK, DPT ve TWAS projelerinde yer almış olan Dr. Akkaya'nın bilimkurgu, bilim tarihi ve felsefesi gibi kişisel ilgi alanları vardır.

“Üst düzey yönetici olmaya giden yolda en önemli şeylerden biri çok çalışmak, diğeri de işinizi en iyi şekilde yapmaktır.”

bir başarı öyküsü

Turkcell Bilgi ve İletişim Teknolojileri Genel Müdür Yardımcısı İlker Kuruöz (Bilgisayar Mühendisliği 1992 lisans, 1994 yüksek lisans), Bilkent yıllarından üst düzey yöneticiliğe uzanan kariyer öyküsünü dergimizle paylaştı.

İletişim, artık neredeyse tamamen teknolojiyle birlikte anılan bir sektör. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Teknolojinin dünyayı avcumuzun içine taşıdığı, dünyanın gün geçtikçe küçüldüğü küreselleşme çağındayız. Ülkelerin ekonomileri, bireylerin yaşam biçimleri ve kurumların iş yapış biçimleri, bilgi ve iletişim teknolojileriyle yeniden şekilleniyor. Bugün her birimizin hayatı, iletişim teknolojilerinin çekim gücüne kapılmış durumda. Dünya çapında neredeyse 6 milyar insan cep telefonu ile birbirine bağlı. Cep telefonu, tıpkı futbolu tarif ederken sıkça kullanılan “Futbol, asla sadece futbol değildir.” ibaresinde olduğu gibi, artık sadece cep telefonu değil. Etrafında dev bir ekosistem oluşturulan akıllı telefonlar, tabletler ve makinelerarası iletişim modülleri, teknolojinin ivmesini arkasına alarak iletişim olgusunu değiştiriyor. Biz de bir iletişim

şirketinden iletişim ve teknoloji şirketine dönüşme kararını, işte tam bu değişimin başlangıç noktasında vermiştik. Günümüzde her sektör baştan aşağı yenilenmek durumunda. Bizim işimiz de hem bireylere hem şirketlere bu yenilenme sürecinde gerekli desteği sağlamak.

Bilim ve teknoloji dünyasındaki devinimi bilgi teknolojileriyle nasıl bütünleştiriyorsunuz?

Bilgi teknolojileri altyapısı, gücünü ar-ge çalışmalarından alır. İnovasyonun itici gücü olan ar-ge, ülkeler için kalkınma ölçütü olduğu gibi, şirketler için de yerel ve küresel rekabette fark yaratmanın ön koşulu. Turkcell’in ar-ge ve inovasyon merkezi Turkcell Teknoloji’yi 2007’de, 44 mühendisimizle kurmuştuk. Şu anda Turkcell Teknoloji çatısı altındaki çalışan sayımızı

750’ye çıkarmayı düşünüyoruz. Türkiye’de, Türk mühendisler ile, dünya çapında telekomünikasyon ürünleri ve hizmetleri geliştirmeyi hedefliyoruz. Konum tabanlı uygulamalar, yakın alan iletişimi, mobil ödeme, telemetri, saha otomasyonu, mobil eğitim ve sağlık gibi çok çeşitli alanlarda yeni fikirleri en ileri teknolojilerle birleştiriyoruz.

İletişimde akla ilk gelenler ses ve veri aktarımı olsa da bu iki kavramın ardında yatan çok geniş bir dünya var. Bu dünyanın içinde olmak nasıl bir duygu?

Daima gelişmekte olan, her günün yeni buluşlara, ufuk açan sürprizlere gebe olduğu iletişim teknolojilerinin içinde olmak... Ses ve veri aktarımının ardındaki yenilikçilikle şirketlerin dünyası değişiyor, iş yapış tarzları yeniden tanımlanıyor. Bu hareketliliğin tam ortasında olmak elbette büyük bir keyif.

Artık birçok kullanıcının elinde akıllı telefonlar, tabletler var. İnsanlar boş zamanlarının çoğunu bu aygıtlarla geçirmeye başladılar. Sizce bu durum sosyal ilişkileri etkiliyor mu? Kişilerin birbiriyle diyalogu azalıyor mu?

Diyalogun azaldığı önermesi fiziksel dünyanın sınırlarıyla tanımlanıyor. Bununla beraber, internetin çağ atlamasını sağlayan web 2.0 teknolojisi ile sosyal ilişkilerde yeni bir dönemin başladığını savunan bir tez de var. Sosyal medyanın başrolde olduğu etkileşime dayalı bu teknososyal süreç, yeni diyalog biçimlerini beraberinde getirdi. Sosyal medyanın ilişkileri zenginleştirdiğini düşünüyorum. İnsanlar artık birbirleriyle daha yakınlar. Toplumsal değişiklikler bile sosyal medya ile tetikleniyor. Bunların arkasında da mobil iletişim var.

Rekabet, sektörünüzü nasıl etkiliyor?

Telekomünikasyon sektörü, ışık hızıyla gelişme kaydeden ve küresel oyuncuların yoğun rekabet yaşadığı bir sektör. Yoğun rekabete rağmen yüksek pazar paylarımızı koruyabilmemizin nedenleri var: sürekli, istikrarlı ve verimli yatırım, teknolojik

öncülük, en yeni teknolojileri en avantajlı fiyatlarla sunmak ve bu yolda yürürken kararlı davranmak.

İletişime sosyal medyanın da dahil olması ve ücretsiz mesajlaşma işlevlerini popülerleştirmesi faaliyetlerinizi nasıl etkiliyor?

Bu alanda ciddi bir kaygı duymuyoruz açıkçası; aksine, internete dayalı bu teknolojiler hem kullanıcı hem de servis sağlayıcı açısından kazan-kazan niteliği taşıyor.

Küresel ölçekte baktığınızda Türkiye'nin mobil iletişimdaki yeri nedir?

Türkcell Liderler Konferansı'nda ABD'nin eski başkan yardımcılarında Al Gore, Türkiye'nin tarihinde ilk kez dünyada yükselen teknoloji dalgasını tam zamanında yakaladığını vurgulamış ve geleceğe yön veren ülkelerden biri olacağını belirtmişti. Bugün açıkça görülüyor ki ülkemiz, teknolojinin gücü sayesinde tarihin akışını tersine çevirebilir. Belki de matbaanın icadına kayıtsız kalarak kaçırdığımız ilerleme fırsatını, 2010'dan itibaren mobil internet ile yakaladık.

Teknolojinin ilerlemesi, abonelerinizin bire bir destek almaya ihtiyaç duyacağı alanlar açıyor ve bu da günün her saati çalışabilecek ekiplere işaret ediyor diyebilir miyiz? Personelin verimini üst düzeyde tutmak için neler yapıyorsunuz?

Esnek çalışma saatleri modeli uyguluyoruz; çalışanlarımıza bireysel gereksinimlerine ve şirketin koyduğu kurallara göre çalışma sürelerini belirleme fırsatı sağlıyoruz. 07:00 - 16:00 veya 09:00 - 18:00 saatleri arasında çalışabilme esnekliğimiz var. Tüm çalışanlar, mobil ofis uygulamalarımızla ofis dışında veya farklı konumlardaki ofislerimizde günlük işlerini yönetebiliyorlar.

Eleman alımında ne gibi stratejiler uyguluyorsunuz?

İşe alım süreçlerimizde Türkcell'de en yüksek katma değeri yaratacak yetenekleri bulmak üzere yola çıkıyoruz. Adayların işlevsel uygunluğunun yanı sıra değerlerimize, davranış modelimize ve organizasyona farklı konularda katkı verme potansiyeline de özel önem gösteriyoruz. İşlerin yapılmasını kolaylaştıran, kuruma enerji katan, bağlılığı yüksek ve kazanan takımlar oluşturmaya

hedefliyoruz. Bu kapsamda belirlediğimiz temel stratejiler; inovasyon ruhunun yeşereceği bir ortam, ortak hedef ve duygu birliği, liderlerimizin sürekli gelişimi ve tüm bu alanlarda en iyi uygulama örnekleri ile öncü olmaktır. Çalışanlarımızın performans ve potansiyelini sistematik olarak izliyor, hızla değişen iş ortamı ve kurum stratejilerimize paralel gelişimlerini destekliyoruz. Bireysel performansın yanında kurumsal performansı da ileri taşıyacak uygulamaları hayata geçiriyoruz. Yetenek yönetimi ve kişisel gelişime yönelik yaptığımız yatırımlarla çalışanlarımızı farklı işler ve bölümlerde konumlandırarak verimliliklerini artırmalarını sağlıyoruz. Personelimiz; bireysel emeklilik ara ödemeleri, sağlıklı yaşam paketleri alışveriş çekleri ve tatil paketleri ile ek menfaatler de alabiliyor, bu çizgide kendi paketlerini de oluşturabiliyor.

Mühendislik, iktisadi ve idari bilimler, hukuk, halkla ilişkiler... Birçok farklı alanda eğitim almış işgücünün uyumunu sağlamanın sırrı sizce nedir?

Çalışanlarımızın aynı çatı altındaki uyumu için önemli olan hangi alanda eğitim aldıkları

değil aslında, burada oluşturduğumuz iş kültürüne uygun niteliğe sahip olmaları. Turkcell, her biri kendine özgü rollere sahip bireylerden oluşan bir aile. Bizim için aynı çatı altında hep birlikte var olabilmenin ön koşulu, iç dinamiklere samimiyetle bağlı kalmaktır, tıpkı bir ailede olduğu gibi.

Lisans ve lisansüstü eğitiminizden bugüne kilometre taşlarınız nelerdir?

Bilkent'ten mezun olduktan sonra 6 ay kadar yurtdışında, yazılım geliştirme içerikli bir firmada çalıştım. Türkiye'ye dönünce önce NCR, daha sonra uzun bir süre Garanti Bankası'nda görev yaptım. Arkasından Accenture dönemim geldi. Yaklaşık 7 yıldır da Turkcell'deyim. Bütün bu süreç içerisinde Bilkent'in bana kattığı en önemli özellik özgür düşünmedir. Ayrıca çerçevenin dışından bakabilmenin ve düşünmeye sevk eden ortamda eğitim almaman iş hayatıma büyük katkıları oldu.

Üst düzey bir yönetici olmaya giden yolda hangi basamaklar var? Risk, kariyerde yükselmeye paralel bir kavram olarak nitelendirilebilir mi?

Üst düzey yönetici olmaya giden yolda en önemli şeylerden biri çok çalışmak, diğeri de işinizi en iyi şekilde yapmaya gayret etmektir. Karşıma çıkan fırsatların pek çoğunda risk vardı ki bunların hepsini tartarak, bana katkısını göz önünde bulundurarak adımlarımı attım.

Sizi örnek alacak genç yönetici adaylarına neler önerirsiniz?

Sevdikleri işi yapsınlar. İşlerinin gerektirdiği çabayı gösterebilirler.

“Çalışma yapılan bir kent hakkında edinilmesi gereken başlıca bilgiler, o kentin tarihi ve kültürel mirasıdır.”

Kaan Dumantepe (Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarisi 2004), Yalova Belediyesi’nde projeler koordinatörü. Belediyede gerçekleştirdiği kentsel tasarım ve peyzaj çalışmalarıyla yakın geçmişte bir ödül de kazanan Dumantepe ile mesleği hakkında söyleştik.

Mezun olduktan sonra nerelerde çalıştınız? Güncel görev alanınızı öğrenebilir miyiz?

Kariyerime Yalova Belediyesi'nde kentsel tasarım uzmanı ve peyzaj mimarı olarak başladım. Daha sonra Ankara'da Yapı Proje Uygulama isimli bir şirkette proje geliştirme, kentsel tasarım uzmanı ve peyzaj mimarı unvanıyla görev yaptım. İstanbul'da Turkon Holding bünyesindeki Anadolu Turizm Yatırımları A.Ş.'de turizm yatırımları ve mevzuat uzmanı, sonrasında turizm mevzuat danışmanı olarak çalıştım. Uluslararası gayrimenkul yatırım danışmanlığı şirketi Renovatio'nun kadrosunda yer aldıktan sonra yine Yalova Belediyesi'nde proje danışmanlığına başladım. Şimdi de projeler koordinatörü olarak belediyede mimari, mühendislik, kentsel tasarım, peyzaj mimarlığı ve çevre düzenleme projelerinin hazırlanması ve uygulanmasıyla ilgileniyorum.

Bir kentsel tasarımcı, bir kenti daha iyi bir görünüme kavuşturmak için ne gibi çalışmalar yapar, hangi ölçütleri, hangi yapıları dikkate alır? Veri toplama aşamaları ve araziden stüdyoya geçiş nasıl gerçekleşir?

Kentsel tasarımcı, öncelikle iyi planlanmış bir kent planı çalışma grubunda, planlama çalışmasının her aşamasında yer alır ve şehir plancılarıyla oluşturulan plan çerçevesindeki tüm alanların tasarlanması çalışmasına başlar. Bu çalışmayı yaparken, mimar, inşaat mühendisi, şehir plancısı, peyzaj mimarı, çevre mühendisi, ulaşım mühendisi, sosyolog ve şehri ilgilendirebilecek bütün disiplinlerle iletişimde bulunur. Geçmiş ve günümüzün arazi kullanımları ile gelecek öngörülerini ışığında elde edilen her türlü verinin

Cumhuriyet Meydanı

kullanılması, tasarım aşamasında yarar sağlayacaktır.

Arazi çalışmalarında elde edilen verilerin derlenmesi ve sınıflandırılması sonrasında, belirlenen konseptlere göre stüdyo çalışmasına geçilir. Bu aşamada analiz paftaları oluşturulmasında fayda vardır. Analiz verileri ışığında tasarım çalışmaları daha sağlıklı ve uygulanabilir bir yapıya bürünür. Analizlerin kağıda yansımaları olan konsept proje safhası, özellikle kesin proje aşamasının şekillenmesinde önemli bir rol oynar. Konsept projede ayrıntılar yer almaz; fakat ana fikir rahatlıkla okunur. Görsel olarak ifade edilen ana fikirler üzerinde tartışılarak ayrıntılara inilir.

Uygulama projesi, çalışma yapılan alanın büyüklüğüne göre 1/500, 1/200, 1/100 veya 1/50 ölçeklerden oluşabilir. Belirtilen ölçekler çerçevesinde yapılan çalışmalarda, uygulamaya yönelik yapı ve malzeme bilgisi ve detayları yer alır. Bu aşamada, özellikle detayların yoğun bir şekilde verilmesi gerekir ki uygulama aksamaları. Projelerin, proje becerilerinin yanı sıra şantiye ve saha tecrübelerinin olmasında yarar vardır. Böylece uygulamanın en ince noktalarına kadar inilebilir ve olası aksaklıklar tahmin edilebilir.

İşin işverene sunumu sonuncu aşamadır; bir bakıma projenin satış ve pazarlamasıdır. Üç

boyutlu görsellerin, ayrıntıların ve maket çalışmasının tanıtıldığı bu süreçte projenin kalitesinin yanı sıra mekan ve hacimlerin özelliklerini tam ve doğru olarak yansıtmaları, uygulamanın bitmiş hali üzerinde fikirler vermesi çok önemlidir. Sunum aşaması sonunda kabul edilen projeler için kontrat dokümanları hazırlanır, keşif ve metraj çalışmaları yapılır, yaklaşık maliyet hesaplanır.

Planlı bir kentleşmenin anahtarı sizce nedir?

Planlı bir kentleşmenin anahtarı, öncelikle mevcut duruma uyacak ve gelecekteki devinimlere de paralel olacak bir imar planı çalışması yapılmasıdır. Bu bağlamda yerel, ulusal ve küresel ölçekte gerçekleşecek değişimlere açık, esnek bir plan yaratılmalıdır; çünkü o değişimler kentlerin kaderini değiştirebilir. İmar planı, yapılacak tüm uygulamalara temel olur; farklı meslek gruplarının bir araya gelmesi ile ortak akıl yürüterek hazırlanırsa etkisi yükselir. Bence planlı kentleşmenin anahtarı, bu mekanizmayı oluşturabilmek ve uygulanabilir duruma getirebilmektir.

Hangi disiplinlerden uzmanlarla çalışıyorsunuz?

Mimarlık, şehir plancılığı, inşaat mühendisliği, peyzaj mimarisi, çevre

mühendisliği, ulaşım mühendisliği, iktisat, sosyoloji, psikoloji, arkeoloji, tarih, sanat...

Peyzaj mimarisi şehirlere neler katar? Kimileri bu disiplinin sadece düzenli ve yeşil bahçeler ve parklar ile ilgilendiğini düşünüyor.

Peyzaj mimarları, bir şehri düzenli ve yaşanılabilir bir yere dönüştürdükleri gibi, tasarladıkları sosyal donatılar ve alanlarla, sürdürülebilir ve yeşil bir çevreyle kentin yaşam kalitesini üst seviyelere çıkarırlar. Kentlerin beton yığını olmasını önleyerek daha yaşanılabilir ortamlar kurarlar. Şehre getirdikleri işlevsel ve görsel faydanın yanında ruhsal bir katkı da yaratırlar; çünkü yeşil ve sosyal alanları çok olan şehirlerde psikolojik rahatsızlıkların daha az olduğu gözlenmektedir. Kişi başına düşen yeşil alan oranı, artık gelişmiş bir toplumun başlıca göstergelerinden biridir. Hiç kimse mecbur kalmadıkça beton yığınları arasında yaşamayı istemez. Hepimiz daha temiz ve yeşil bir çevreyi, spor yapabileceğimiz, çocuklarımızın eğlenebileceği ve sosyalleşebileceğimiz alanlar içerisinde, yani daha huzurlu bir atmosferde yaşamayı isteriz. İşte bunu sağlamaktır her peyzaj mimarının hedefi.

Günümüzde ülkeler, şehirlerini kullanarak rekabet ediyor diyebilir miyiz?

Turizmin tüm dünyada lokomotif sektör koltuğuna oturmasıyla ülkeler tanıtımlarını şehirleri üzerinden yapmaya başladı. Bu amaçla, ülkeler model şehirleri ön plana çıkaran reklam kampanyaları yürütür duruma geldiler. Örneğin, İtalya denince ilk Roma ve Milano, Fransa denince Paris, ABD denince New York, İspanya denince Barcelona ve Madrid, Çek Cumhuriyeti denince Prag, Hollanda denince Amsterdam aklımıza gelir genelde değil mi? O şehirler hakkında konuşmaya başladığımız anda bile ülkenin tarihi ve turistik özellikleri gözümüzün önünde canlanır. Bu bağlamda ülkelerarası tatlı bir rekabet de söz konusudur, hele spor turnuvaları ve olimpiyat oyunlarını almak için nasıl yarıştıklarını düşünersek.

Hızlı kentleşme süreçlerinde size göre hangi uygulamalar kent yaşamını zorlaştırıyor?

Hızlı ve çarpık kentleşme ile kentsel yayılma ve plansızlık, son dönemde sıkça konuşulan ve sürekli yapılan hataların başında geliyor. Bu tip hatalar, şehirleri gelecekte dönüşü mümkün olmayan bir süreç içine sokar; kentler yaşanılması zor yerler konumuna gelir. Ulaşım, kirlilik, aşırı nüfus, plansız kentleşme ve yerleşim, birçok olumsuzluğa davetiye çıkarır. Böyle durumlar gelişmiş

ülkelerin bile korkulu rüyasıdır. Özellikle göç alan büyük kentlerin en önemli sorunları plansız kentsel yayılma ve ulaşım. Plansız kentsel yayılmada, göç alma sürecinde kent çeperinde oluşan yaşam alanları kentsel hizmet alanlarına uzak olur; yani insanlar kentin sağlayacağı olanaklardan faydalanamaz. Bu alanlar, yaşam şartlarının ağırlaştığı, suç oranının yükselebileceği yerlere dönüşebilir. O noktadan geriye dönüş çok zordur. Planlama, gelecek öngörülerini sağlam olan bir zemine oturtulmalıdır.

Mesleğinizi gözlemler ve kuramların uygulamaya dönüşmesi olarak niteleyebilir miyiz? Kentte yaşayan insanın bu süreçteki rolü nedir?

Evet, bu şekilde de söyleyebiliriz. Aslında bir tasarımcı öncelikle bir sanatçı kimliği taşımalıdır. Güçlü bir gözlem becerisine sahip olmalı, bu gözlemleri neticesinde problemin özüne inebilmeli ve kendisini çözüme ulaştıracak detayları çizgilerle ifade edebilmeli, yani uygulamaya geçirebilmelidir. Unutulmaması gereken en önemli husus, mesleğin insanlar için icra ediliyor olmasıdır. Kentte yaşayan ve yaşayacak olan insanların durumu ve geleceği hakkında önemli kararlar alma noktasında olduğumuzu asla unutmamamız gerekir. Bugüne kadar yapmış olduğum çalışmalarda, ilgili çevredeki hemen her insanın konuya ilişkin fikrini almaya özen gösteririm. Vatandaşlar hayallerini bizlerle paylaşıyor ve bizleri farklı düşüncelere yönlendirebiliyorlar. Kentler

insanlar içindir. Bu fikirden yola çıkarak, herkesin huzurlu, sağlıklı ve mutlu bir şekilde yaşayabileceği kentlerin tasarlanması gerekiyor. Bu sayede toplumlar daha çabuk kalkınacaktır. Kenti oluşturan birey, kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütleriyle fikir alışverişinde bulunmak, yaşlısından gencine her bireyin ortak alanı olan kentler için örgütlü bir şekilde çalışmak, meslektaşlarının ortak amacı olmalı. Kent sakinlerinin görüşü alınmadan yapılan çalışmalar faydadan çok zarar getirir.

Metropoller ile küçük şehirler arasında ne gibi uygulama farkları doğuyor?

Metropoller, uygulamaların geniş kitleleri etkilediği büyük ölçekli kentlerdir. Metropolün büyüklüğü nedeniyle, yaşayanlar bazen uygulamalardan haberdar bile olamayabilir. Küçük şehirler ise yapılan uygulamaları daha çok sahiplenir; çünkü o uygulamalardan neredeyse herkesin bilgisi olur.

Son dönemin gündemdeki kavramlarından kentsel dönüşümde de değinebilir misiniz?

Kentsel dönüşüm, adından da anlaşılabilirliği gibi, bir kentin bir bölümünün ya da büyük bir kısmının, mevcut yapı stokları ve sosyal donatı alanlarının bir proje çerçevesinde dönüştürülmesidir. Bu konu özellikle 1999 depremi sonrasında tartışılmaya başlandı. Kentsel dönüşümü geç uygulamaya geçiren bir ülke konumunda olmamıza rağmen başarılı olduğumuz söylenebilir, özellikle gelir dağılımının düşük olduğu alanlardaki uygulamalarda. Kentsel dönüşümde bence en kritik nokta, söz konusu alanlarda yaşayanların insanca yaşayabilecekleri konutlara ve sosyal donatılara sahip olabilmesidir.

Bir şehirdeki atıl alanların tekrar düzenlenmesi, yeni açık alanlar oluşturulması sosyal yapıya neler katabilir?

Bölgenin sosyal yapısına çok önemli katkılar sağlar. Marmara Belediyeler Birliği Altın Karınca Belediyecilik Ödülleri'nin Yapı İşleri Mimari Projeler kategorisinde ikincilik ödülü kazandığımız Gazi Osman Paşa Mahallesi Meydanı Cephe Sağlıklaştırma Uygulamaları bu konuya iyi bir örnektir. Meydanın bulunduğu alan atıl durumdayken, bizim projelendirme ve uygulama çalışmamız

Gazi Osman Paşa Mahallesi

sayesinde tüm mahallenin bir araya gelebildiği ve sosyalleştiği bir alan haline dönüştü. Yeşil alanları, çocuk oyun alanları, mini amfi tiyatrosu, şelale ve kafeteryası ile tüm mahalleyi bir araya toplayan bir özellik kazandı. Cephe sağlıklaştırma projemiz ise bölgeye farklı bir perspektif kattı. Uygulama yapılan yer, Balkan göçmeni vatandaşlarımızın yoğun bir şekilde yaşadığı bir alandı. Göçlerin büyük kısmı 1950'lerden itibaren gerçekleşmiş ve göç eden vatandaşlarımız, ayrıldıkları coğrafyaların kimlik, örf ve adetlerini de birlikte getirmiş. Biz de projemizin bu noktalara temas etmesi için, o alışılmış kültürü çalışma bölgemizde canlandırma isteği duyduk. Ben, o terk edilen ülkeleri hiç görmemiş vatandaşlarımızın da buraya gelerek o kültürleri tatmasını arzuladım. Bu amaçla meydan düzenlemesi ve cephe sağlıklaştırma projesini Balkan mimarisinden esinlenerek hazırladım. Meydanda yer alan amfi tiyatrodaki Balkan şenlikleri kutlamaları yapılıyor ve Balkan kültürü tanıtılıyor. Bu da kültürel ve toplumsal bir paylaşım yaratıyor.

Bir kentle ilgili yapılan tasarım ve peyzaj çalışmalarında, o kentin tarihini, kültürel mirasını bilmek nasıl bir avantaj getirir?

Çalışma yapılan bir kent hakkında edinilmesi gereken başlıca bilgiler, o kentin tarihi ve kültürel mirasıdır diye düşünüyorum. Geçmişten günümüze gelen değerleri kullanabilmek, çok özel tasarımların ortaya çıkmasına zemin hazırlayabildiği gibi, kötü

uygulamalara da yol açabilir. İşte bu nedenle, kopya çalışmalar yapmak yerine, geçmişten gelen değerleri sentezleyebilmek önemlidir. Tasarımlar içerisinde ufak bir geçmiş vurgusu bile kent hayatı ve kültüründe anlamlı bir yer elde eder.

Dünyanın önde gelen Osmanlı tarihi uzmanı olarak anılan, Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü'nün kurucusu Prof. Dr. Halil İnalcık, Osmanlı'nın devlet niteliğini 1299'da değil, 27 Temmuz 1302'de Yalova'da yapılan Bafeus muharebesinden sonra kazandığını söylemişti. Biz de bu savaş anısına tasarladığımız park alanı içerisine Osmanlı mimarisi özelliklerini taşıyan bir çeşme ve Osman Bey anıtı yaptık. Çalışmamız çok beğenildi ve genç nesiller kentimizin tarihi hakkında övünç dolu bir bilgiye kavuştu.

Bilkent'te aldığımız lisans eğitimi çalışmalarınıza nasıl yansıyor?

Çalışma yaşantıma başladığım günden beri başarılarımı Bilkent Üniversitesinde almış olduğum eğitime borçluyum; özellikle teorik ve pratik altyapım profesyonel hayat için üst düzeyde. Gazipaşa Sanat Köprüsü, Portville Villaları ve Gazi Osman Paşa Meydanı çevresindeki binaların cephe sağlıklaştırma uygulamaları ile üç kez ulusal çapta proje uygulama ödülü kazandım. Beni titiz ve disiplinli çalışma, araştırma ve geliştirme, problem çözme, tasarım ve uygulama becerileri ile donatan tüm hocalarıma gönülden teşekkür ediyorum.

“Hukukta birkaç adım sonrasını görmek ve buna göre ilk hamleyi planlamak kilit noktadır.”

hukuk

Duygu Köse

Dilsu Ekin Ünder

Bu yılın başlarında Londra’da D&D Legal adıyla bir hukuk bürosu açan Hukuk Fakültesi mezunları Dilsu Ekin Ünder (2007) ve Duygu Köse’yi (2008) 19. sayımızda ağırladık.

Bilkent'i bitirdikten sonra eğitim ve profesyonel hayatınız nasıl gelişti? D&D Legal'i kurmadan önce neler yaptınız?

Duygu Köse: Bilkent Hukuk diplomamı alıp 1 yıllık zorunlu stajımı tamamladıktan sonra İngiltere'ye gittim. Londra'da 1,5 yıl bir hukuk bürosunda çalıştım ve Brunel Üniversitesi'nde Avrupa Birliği ve uluslararası ticaret hukuku yüksek lisansımı tamamladım.

Dilsu Ekin Ündar: İstanbul'da 4 yıl çok yoğun bir çalışma süreci geçirdikten sonra ben de tercihim İngiltere'den yana kullandım. Queen Mary, University of London'da fikri mülkiyet hukuku yüksek lisansı yaptım.

Londra'da bir şirket kurmaya nasıl karar verdiniz?

Dilsu Ekin Ündar: Yüksek lisans için Londra'yı seçmemiz bilinçli bir tercihti. İkimiz de burada kalıp akademik birikimimizi uygulamaya döneceğimiz bir iş tecrübesi yaşamak istiyorduk. Duygu zaten Londra'da bir hukuk bürosunda çalışıyordu; ben de dediğim gibi İstanbul'da uzun süre görev yapıp Londra'ya gelmiştim. Bizi tam anlamıyla tatmin edecek, planlarımızı hayata geçirebileceğimiz bir iş yaşamının şirket kurmaktan geçtiğini biliyorduk.

Duygu Köse: Türkiye büyüyen bir ekonomi olduğu için Avrupalılar Türkiye pazarını çok yakından takip ediyorlar. Avrupa'da insanlar karşılığını alabileceği ülkelere yatırım yapıyor; ülkemiz de bu konuda yükselen bir yıldız. Burada yaşadığımız süre içerisinde İngilizlerin Türkiye'ye yaptığı yatırımın potansiyelini yakından gördük. Gerek şahısların gerek şirketlerin Türkiye'de yapacağı herhangi boyuttaki bir yatırım için danışmanlığa gereksinim duydukları ilk alan hukuk. İngiliz hukuku ve Türk hukuku birbirinden çok farklı olduğu için, İngiltere'de hukuk bilgisi ve tecrübesi ileri düzeyde Türk avukatlara ihtiyaç var. Bizi buradaki çoğu Türk hukuk bürosundan ayıran özellik, müvekkil portföyümüzün neredeyse tamamının İngilizlerden oluşuyor olması ve Türk hukukunun uygulanması gereken Türkiye bağlantılı işlerinde onların bizden hukuki danışmanlık alıyor olmaları.

Dilsu Ekin Ündar: Duygu'nun da dediği gibi bizim için D&D Legal'in çıkış noktası, İngilizlerin, bilmedikleri bir ülkede avukat arama zahmetinden kurtulmalarına ön ayak olmaktır; onlara muhtemel zaman, dil ve kültür farkı dezavantajlarını yaşatmayacak, kendi dillerinde ve ülkelerinde bire bir hizmet alabilecekleri avukatlarla çalışma

fikridir. D&D'de amacımız müvekkillerle daha yakından ilişki kurmak, onların ihtiyaçlarına, soru ve sorunlarına daha detaylı, hızlı ve özenli bir yaklaşım göstermek; çünkü biliyoruz ki neredeyse her müvekkil tek müvekkil olma beklentisi içindedir. Kurumsal yapılardaki alışlagelmiş yollardan ziyade her müvekkile özel çözümler üretmeyi hedefliyoruz. İleride kişiye özel bu butik hizmet anlayışımızı sürdürerek ekibimizi büyütmeyi planlıyoruz.

Önceki iş deneyimlerinizi İngiltere'ye nasıl taşıdınız?

Duygu Köse: Stajımı İzmir'deki bir hukuk bürosunda yapmıştım. Söz konusu büroda çok çeşitli hukuk dallarında hizmet verildiği için Hukuk Fakültesi'nde öğrendiklerimin birçoğunu pratiğe aktarabildim; hukuku geniş bir yelpazede, gerçek olaylarda ve şahıslarda nasıl uygulamam gerektiğini öğrendim. D&D Legal'i kurmadan 1,5 sene Londra'da çalıştığım hukuk bürosunda ise başta ticaret ve şirketler hukuku olmak üzere gayrimenkul hukuku ve medeni hukuk alanlarında, genellikle İngilizlere hukuki danışmanlık ve temsil hizmeti verdim; birçok farklı dosyayla başından sonuna birebir ilgilenerek sözünü ettiğim alanlarda deneyim kazandım ve

uzmanlaştım. Yabancıların Türkiye'ye yatırım yaparken karşılaşılabilecekleri sorunları ve bu sorunları çözmek için kullanılacak yöntemleri, bir avukattan nasıl bir hizmet beklediklerini analiz etme şansım oldu. D&D Legal'da kendi müvekkillerimize verdiğimiz hizmette de bu altyapımın meyvelerini topluyorum.

Dilsu Ekin Ündar: Ben gayrimenkul hukuku alanında uzmanlaşmış bir büroda avukatlık stajıma başlamıştım. Aynı süreç içinde Türk Patent Enstitüsü nezdinde 2 yılda bir düzenlenen sınavlarda marka ve patent vekilliklerimi aldım. 1 senelik stajımın sonunda da fikri mülkiyet hukuku alanında tanınmış bir büroda 3 yıl çalıştım. Burada hem departman başı olarak hem de hukuk bürosunun yan kuruluşu olan marka ve patent tescil şirketinin müdürü pozisyonunda görev yaptım. Hukukta birkaç adım sonrasını görmek ve buna göre ilk hamleyi planlamak kilit noktadır. Ben de bu süreçte önemli ve riskli konularda inisiyatif alma, hızlı ve sonuç odaklı hareket etme tecrübesi edindim. Dünyaca ünlü markalar ile çalışma, her birinin farklı isteklerine uygun çözüm üretme ve şirketlerin işleyiş yapılarını inceleme fırsatı buldum.

Hukukun hangi dallarında faaliyet gösteriyorsunuz? İlgilendiğiniz davalardan örnek verebilir misiniz?

Dilsu Ekin Ündar: Başta ticaret hukuku, şirketler hukuku, fikri mülkiyet hukuku ve gayrimenkul hukuku olmak üzere, miras ve aile hukuku alanlarında hizmet veriyoruz. Bu alanlarda Türkiye'de açılacak davalarda müvekkillerimizi temsil etmenin yanı sıra hukuki araştırma ve danışmanlık hizmeti, sözleşmelerin hazırlanması ve yabancılar için Türkiye'de şirket kurulmasına uzanan bir portföyümüz var. Türkiye'de bağlantılı olduğumuz hukuk büroları da mevcut. İşin niteliği ve yerine göre bazen Türkiye'deki meslektaşlarımızdan lojistik destek alıyoruz. Burada mahkeme düzeyinde temsil ihtiyacı olan bir müvekkilden talep gelmesi halinde, kendisini buranın barosuna kayıtlı olarak avukatlık yapmaya yetkin, beraber çalıştığımız hukuk bürolarına yönlendiriyoruz; çünkü İngiltere mahkemelerinde görülecek bir davada müvekkili temsil edebilmek için İngiliz hukuku lisans diplomasına sahip olmak ve zorunlu staj benzeri diyebileceğimiz bir süreçten geçmek gerekiyor. Bizim gibi

başka ülkelerde hukuk eğitimi almış ve barolara kaydolmuş avukatlar, denklik alarak buradaki mahkemelerde temsile hak kazanabiliyorlar. Bunun için üç zor sınavın geçilmesi ve belli bir meblağın yatırılması gerekiyor. Duygu şu anda bu sınavlara hazırlanıyor; ben de hazırlanmaya başlayacağım. Yani yakın gelecekte müvekkillerimizi Türk mahkemelerinde olduğu gibi İngiltere mahkemelerinde de temsil edebileceğiz.

Duygu Köse: Şu anda elimizdeki davalardan bir tanesi, dünyanın yaklaşık 200 ülkesine hizmet veren, 2000'i aşkın çalışana sahip, İngiltere'nin en büyük e-moda şirketinin Türkiye'de görülmekte olan bir davası ve biz İngiliz şirketini temsil ediyoruz. Dava devam ettiği için ayrıntı veremiyoruz.

İngiltere'nin hukuk sistemi hakkında neler düşünüyorsunuz?

Duygu Köse: Pratik, çözüm odaklı ve dinamik. Türkiye'den farklı olarak, bir uyuşmazlığın dava açmadan çözümü için büyük çaba harcıyor; diğer yollarla uyuşmazlık çözümü daha ileri seviyede; çünkü buradaki dava ve avukat masrafları Türkiye'dekinden yüksek. Alternatif çözüm yollarından biri olan uluslararası tahkimde Londra'nın bir numaralı tercihlerden biri olması bunun kanıtı.

Londra, nüfusunu birçok farklı ülkeden insanların oluşturduğu bir şehir. Bu durumun hukuka yansımaları nasıl?

Dilsu Ekin Ündar: Londra'nın bahsettiğiniz özelliği, buraya yerleşmeye karar verme nedenlerimizin başında geliyor. Londra'da yaşamak dünyanın birçok ülkesinde aynı anda yaşamak gibi; dünyanın hiçbir yerinde bu kadar çok farklı din, dil ve milletten insan bir arada yaşamıyordu. Bu durumun en güzel ve dikkat çekici yanlarından biri de farklı milletlerin yaşam ve yerleşim alanlarının keskin çizgilerle

ayrılmış olmaması. Bir apartmanda her dairenin farklı bir ülkenin vatandaşlarından oluştuğunu görebiliyorsunuz. Tüm bunlar Londra'yı bize daha da cazip kılıyor.

Duygu Köse: İnsan çeşitliliği, iş hayatının her noktasında olduğu gibi hukuk alanında da yansıma buluyor. Uluslararası ve büyük isimli büroların genel merkezlerinin burada olmasının yanı sıra farklı ülke hukuklarında hizmet veren bürolar da mevcut. Örneğin Londra, hem bankacılık ve finans hukuku gibi kurumsal bir hukuk alanında en prestijli bürolara ev sahipliği yapıyor hem de insan sağlığı ve insan haklarının el üstünde tutulduğu bir ülke olmasından dolayı ferdi kaza davaları konusunda uzman bir işgücü barındırıyor. Londra'nın yoğun göç alması ve bir dünya başkenti olarak anılması bazı hukuk dallarının popülerliğini artırıyor; mesela göçmenlik hukuku son yıllarda yükselişte. Dünyanın her yerinden gelen avukatlar burada kendi ülkelerinin vatandaşlarına göçmenlik hukuku alanında hizmet veriyorlar. Biz bu alanda hizmet vermiyoruz; fakat bize bu yönde talep geldiğinde müvekkille iletişim kurdurduğumuz bürolar var. Farklı coğrafyalardan insanlar demek, bütün hukuk dallarına ve aynı zamanda bütün ülke hukuklarına ihtiyaç duyulması demek. Biz de bu ihtiyacın farkına vararak iki ülke hukuku arasında bir köprüyüz.

Mesleğinizi genç yaşta, yurtdışında, hem de kendinize ait bir şirkette uygulama konusunda neler söyleyeceksiniz? Bilkent'te aldığımız eğitimin size bu konuda faydaları oldu mu?

Dilsu Ekin Ündar: Evet, bizim genel olarak yaşlılarımızdan farklı bir yol tercih ettiğimiz doğru. Kendi şirketini kurmak ya da kendi hukuk büronu açmak Türkiye'de gerek maddi gerek manevi açıdan daha kolay denebilir. Her şeyden önce bu alanda çevrenin çok önemli olduğu bilinen bir gerçek ve insanın kendi ülkesindeki çevresi başka bir ülkedeki

çevresi ile kıyas kabul edemez. Büyük sabır, özveri ve kendini adama gerektiren bu işte genç ve dinamik olmanın artılarını görüyoruz. Burada gençler kendi ayakları üzerinde durmaya ve para kazanmaya nispeten erken yaşta başladıkları için 20'li yaşlarının sonunda ya da 30'larının başında bir sürü başarılı genç işadama var. Aynı şekilde hukuk alanında da genç ve vizyon sahibi avukatlar ile çalışılması tercih ediliyor.

Duygu Köse: Ben de sorunun Bilkent kısmına yanıt vereyim. Bilkent Üniversitesi mezunu olmanız, yurtdışında diplomanızın ve başarınızın kabul görüp saygı uyandırması demektir. Bilkent Hukuk, öğrencilerine ezbere dayalı bir anlayıştan ziyade sorgulamaya yönelik bir eğitim verir; öğretim kadrosu ve eğitim yöntemleriyle öne çıkar. Bilkent, kişiye ileri görüşlü olmayı, kariyerini Türkiye ile sınırlamamayı siz farkına varmadan işler. Yüksek eğitim seviyesi ve dünyada çok iyi bilinen Türk üniversitelerinden olması su götürmez gerçekler.

Hukuk çok dinamik bir alan. Kendinizi geliştirmek için neler yapıyorsunuz?

Duygu Köse: Değişen mevzuatı sürekli izlemek zorundayız; kanunları, içtihatları, makaleleri takip ediyoruz. Türk hukukundaki gelişmeleri yakından takip etmek ve güncel gelişmeler doğrultusunda müvekkile hukuki danışmanlık vermek zorundayız. İngiliz ve Avrupa Birliği hukuklarını da içerecek şekilde eğitim aldığımız, yüksek lisansımızı da İngiltere'de uluslararası hukuk dallarında yaptığımız için buradaki sempozyumları ve konuşmaları da kaçırmamaya çalışıyoruz.

Londra'da işten kalan zamanlarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dilsu Ekin Ündar: Fırsat bulduğumuzda şehir dışına çıkmaya, gününbirlik de olsa trene atlayıp yakın yerlere gitmeye çalışıyoruz. Londra gibi eğlence ve sanatın her yönünü sunan bir şehirde boş zamanlarımızı tabii ki çok güzel geçiyor. Her gün yeni bir yer veya değişik bir etkinlik keşfetmek mümkün. Londra aşığınız diyebiliriz!